

Lesia Ovsienko

Dr., sc. philol.

Nationale Bohdan-Chmelnytzkyj Universität Tscherkasy
(Tscherkasy, Ukraine)

MODERNE ANSÄTZE ZUR ÜBERSETZUNG VON PHRASEOLOGISMEN

Die modernen Anforderungen an die Übersetzung verändern und korrigieren sich ebenso schnell, wie sich unsere Welt verändert. Phraseologische Einheiten zeichnen sich durch eine große semantische, strukturelle und funktionale Vielfalt aus. Diese Spezifität des Untersuchungsgegenstands führt zu Schwierigkeiten bei der Bestimmung des Stellenwerts der Phraseologie unter den anderen linguistischen Disziplinen. Deshalb hängen die Untersuchung und die Übersetzung der Phraseologismen insgesamt sowie ihrer einzelnen Aspekte davon ab, Fragen wie den Inhalt der phraseologischen Einheiten, die Bestimmung ihrer charakteristischsten differenziellen Merkmale und ihre Verwendung in der gesprochenen Sprache zu klären.

Im Kontext der Globalisierung und des interkulturellen Dialogs gewinnt die Übersetzung von phraseologischen Einheiten besondere Aktualität. Moderne Ansätze zur Übersetzung von Phraseologismen in der deutschen Sprache basieren auf einer umfassenden Analyse sprachlicher, kultureller und kognitiver Aspekte.

1. **Kognitiv-linguistischer Ansatz.** Dieser Ansatz basiert auf der Betrachtung von Phraseologismen als Spiegelbild des kollektiven Bewusstseins und konzeptueller Metaphern. Dementsprechend muss der Übersetzer die konzeptuellen Besonderheiten der Ausgangs- und Zielsprache berücksichtigen. Das Hauptziel des kognitiven Ansatzes ist es, die adäquate Vermittlung der metaphorischen Struktur von Phraseologismen und ihrer assoziativen Verbindungen zu gewährleisten.
2. **Kulturwissenschaftlicher Ansatz.** Angesichts der Tatsache, dass Phraseologismen oft kulturell geprägte Elemente enthalten, sollten Übersetzer einen kulturwissenschaftlichen Ansatz anwenden. Dieser Ansatz sieht vor, phraseologische Einheiten unter Berücksichtigung der kulturellen Realitäten der Zielsprache anzupassen und Äquivalente zu finden, die den kulturellen Farbton der Aussage bewahren.
3. **Kommunikativer Ansatz.** Der kommunikative Ansatz legt den Schwerpunkt auf die Erhaltung der funktional-kommunikativen Bestimmung des Phraseologismus in der Übersetzung. Die Hauptaufgabe besteht darin, denselben Effekt oder Einfluss auf den Leser zu erzielen, den der originale Phraseologismus in der deutschen Sprache bewirkt. Hierzu können verschiedene Übersetzungsstrategien angewendet werden, wie beispielsweise die beschreibende Übersetzung oder die Auswahl eines funktionalen Äquivalents.

Zusammenfassend kann man betonen, dass jeder dieser Ansätze dem Übersetzer dabei hilft, die Bedeutung der phraseologischen Einheiten bei der Übersetzung besser wiederzugeben und eine adäquatere Übersetzung zu präsentieren.

Наталія Орлова

кандидат педагогічних наук, доцент,
Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького
(Черкаси, Україна)

ПЕРЕКЛАД ЛЕКСЕМИ «MENTAL» НА МАТЕРІАЛІ КНИГИ *THINKING, FAST AND SLOW* ДЕВІДА КАНЕМАНА

Лексеми, що репрезентують поняття професійної галузі, являють одну з головних проблем перекладу з огляду на низку аспектів, як-то неоднозначність, відсутність у мові перекладу відповідників нових термінів, а також наявність окремих відмінностей в процесах термінотворення, притаманних англійській та українській мовам [1, с. 41]. Для формування коректного і адекватного перекладу психологічних термінів, для подолання труднощів, пов'язаних з цим, важливо обирати і дотримуватися такої стратегії, що об'єднує безпосередній аналіз визначення терміну і врахування контексту вживання його в англійськомовному вузькогалузовому дискурсі. Отже, психологічні терміни і їхні складові лексеми мають бути передані адекватно і недвозначно, щоб не вносити плутанину і хибне розуміння окремих фахових понять і викривлення поглядів [2].

Переклад галузевої термінології, в тому числі й психологічної, або їхніх складових лексем відбувається різними способами, а саме за допомогою наступних міжмовних трансформацій: лексичних, лексико-семантичних та лексико-граматичних. Одним з найбільш продуктивних шляхів у практиці перекладу психологічної термінології є використання добору лексичного еквіваленту. Хоча паралельно продовжують бути широко використовуваними транскрибування, транслітерація і адаптивне транскрибування, що використовує адаптацію форми слова з мови оригіналу до форми слова, як то фонетичної та/або граматичної, у мові перекладу [2].

Властивістю лексеми, що аналізується в роботі, є її впізнаваність і перенасиченість у використанні через легкість транскрибування з мови оригіналу. Проте такий підхід є некоректним і призводить до її спрощення і викривлення її змістовного наповнення в різних словосполученнях і контекстах. Найчастіше можна зустріти використання транскрибування як способу перекладу даної лексеми в термінологічних конструкціях через легкість в упізнання та зіставленні з вихідним варіантом в міжнародному контексті. Проте зловживання застосовуванням варіанту «ментальний/a/e/i» не лише не зараджує у розумінні терміну, до складу якого входить ця лексема, але й забирає в нього таку характеристику як точність [2].